

ศูนย์บริการงานวิจัยและ
The Journal Citation Reports Center
ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI ปีที่ 31 ธันวาคม 2567

วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์

Ramkhamhaeng Journal of Public Administration (RJPA)

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2565 Vol. 5 No. 2 May - August 2022

โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ISSN 2630-0133

วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์
โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทางวิชาการทางรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาที่สัมพันธ์
2. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าของคณาจารย์และนักศึกษา
3. เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ผลิตและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่สาธารณชน

วารสารรามคำแหง ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นวารสารทางวิชาการที่โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงจัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทั้งในรูปของบทความวิจัย บทความทางวิชาการ บทความปริทรรศน์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและบุคคลทั่วไปทางด้านรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาที่สัมพันธ์ โดยมีกำหนดการตีพิมพ์/เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ (ฉบับแรกเดือนมกราคม – เมษายน ฉบับที่สองเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม และฉบับที่สาม เดือนกันยายน – ธันวาคม) โดยยกเลิกฉบับตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม (ISSN 2586-9647) และจะคงเผยแพร่ในฉบับออนไลน์ (ISSN 2630-0133) แต่เพียงรูปแบบเดียว ทั้งนี้ตั้งแต่ฉบับปีที่ 3 ฉบับที่ 3 (กันยายน – ธันวาคม) 2563 เป็นต้นไป

เจ้าของ

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ถนนรามคำแหง หัวหมาก บางกะปิ กทม. 10240

สำนักงานกองบรรณาธิการ

โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อาคารสำนักงานอธิการบดี ชั้น 5
ถนนรามคำแหง หัวหมาก บางกะปิ กทม. 10240

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.สืบพงษ์ ปราบใหญ่   อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะกรรมการดำเนินการจัดทำวารสารรามคำแหง

ฉบับรัฐประศาสนศาสตร์

1. คณบดีคณะรัฐศาสตร์	ประธานคณะกรรมการ
2. รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย	รองประธานกรรมการ
3. รองศาสตราจารย์รวิภา ธรรมโชติ	กรรมการ
4. รองศาสตราจารย์ทิพรัตน์ บุปผะศิริ	กรรมการ
5. รองศาสตราจารย์จักรี ไชยพินิจ	กรรมการ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัฐศิริรินทร์ ว่างานนท์	กรรมการ
7. หัวหน้างานบริการการศึกษา	กรรมการและเลขานุการ
8. นางสาวจิตตราพร พิรุณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะผู้จัดทำวารสาร**บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา**

รศ. ชลิตา ศรมณี

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บรรณาธิการบริหาร

รศ.สิทธิพันธ์ พุทธหุณ

17 ซอยร่มเกล้า 17 ถ.ร่มเกล้า

เขตลาดกระบัง กทม. 10520

บรรณาธิการประจำฉบับ

ดร.บุญเกียรติ การะเวกพันธ์ุ์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.ประกาศ ปิ่นตบแต่ง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ.ดร.สุพิน เกชาคุปต์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รศ.ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ บุญเหลือ

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ดร.วิโรจน์ ก่อสกุล

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ.เดช อุณหะจรรย์รักษ์

30/93 ซอยนวมินทร์ 80 แขวงนวลจันทร์

เขตบึงกุ่ม กทม. 10230

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกควบคุมคุณภาพของวารสาร

รศ.เจลิมพล ศรีหงษ์

23/132 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองกุ่ม

เขตบึงกุ่ม กทม. 10230

ผู้จัดการ

นายสิทธิรักษ์ ตรีศรี

ฝ่ายศิลป์

นายประดิษฐ ทองมณโฑ

ประจำกองจัดการ

นายอรรถวุฒิ ศรีไทรัญญ

เหรียญก

นางสาวดารุณี ทิพย์สวัสดิ์

กรรมการกลั่นกรอง (Peer Reviewers)

ศ.ดร.อนุสรณ์ ลีมนณี

ศ.ดร.ไชยันต์ ไชยพร

รศ.ดร.ดำรงค์ วัฒนา

รศ.วันชัย มีชาติ

ผศ.สุรัตน์ โหราชัยกุล

ศ.ดร.กิตติ ประเสริฐสุข

รศ.ดร.ศุภสวัสดิ์ ชัชวาล

รศ.ดร.สุพิน เกษาคุปต์

ผศ.ดร.เมธาวุฒิ พีรพรวิฑูร

ผศ.ดร.สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์

ศ.ดร.วรภรณ์ จุลปานนท์

รศ.ดร.ปิยะนุช เงินคล้าย

รศ.ดร.วิทยา จิตนุพงศ์

รศ.ดร.ปรีชญา ชุ่มนาเสี้ยว

รศ.ดร.วรรษยา ศิริวัฒน์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รศ.ดร.รวิภา ธรรมโชติ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.นิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.ทิพรัตน์ บุปผะศิริ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.ศุภชัย ศุภผล	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.ศิริลักษณ์ ตันตยกุล	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.จักรี ไชยพินิจ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ. ชลิดา ศรมณี	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.เสาวลักษณ์ สุขวิรัช	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.เกรียงชัย ปิงประวัตติ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รศ.ดร.รัฐศิรินทร์ ว่างานนท์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ บุญเหลือ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.วีณา พิงวิวัฒน์นิกุล	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.มุฮัมหมัด อิลยาส หมญาปริง	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.เพิ่มศักดิ์ จะเรียมพันธ์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.นิพนธ์ โชะเฮง	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.พัต ลวางกูร	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.ชฎาน์ทัต ศุภขลาตัย	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.ดร.วีระยุทธ พรพจน์ธนมาศ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อ.ดร.กฤติรี ศรีเกตุ	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อ.ดร.ประการัง ชื่นจิตร	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
อ.ดร.วิโรจน์ ก่อสกุล	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อ.ดร.บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ รศ.ดร.นฤมล มารคแมน	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย รามคำแหง
รศ.ดร.วันชัย ปานจันทร์	คณะพัฒนาศาสตร์พยาบาล มหาวิทยาลัย รามคำแหง
อ.ดร.นันทวรรณ บุญช่วย อ.ดร.ปรมต วรรณบวร รศ.ดร.วัลลภ รัฐนัตรานนท์	คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รศ.ดร.โกสุม สายจันทร์	คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.รงค์ บุญสวยขวัญ รศ.ดร.นิพนธ์ ศศิธรเสาวภา ผศ.ดร.ญาณกร ไท้ประยูร ผศ.พ.ต.ท. ดร.ไวพจน์ กุลาชัย	สภาผู้แทนราษฎร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รศ.พรชัย เทพปัญญา รศ.ดร.บุญอริ ยี่หมะ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผศ.ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีธร	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผศ.ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ผศ.ดร.อมรทิพย์ อมราภิบาล	คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ผศ.ดร.สมชาย ดำเนิน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.รุ่งโรจน์ สงสระบุญ	มหาวิทยาลัยสยาม
ผศ.ดร.ภูมิภาควัฒน์ ภูมิพงศ์คชศร	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ผศ.(พิเศษ)ดร.ณฐาพัชร์ วรพงศ์พัชร์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ดร.ธันยนันท์ จันท์ทรงพล	สถาบันรัชย์ภาคย์
รศ.ดร.ทิพาพร พิมพิสุทธิ์	นักวิชาการอิสระ
รศ.ดร.นิยม รัฐอมฤต	นักวิชาการอิสระ
รศ.พิพัฒน์ ไทยอารี	นักวิชาการอิสระ
รศ.เฉลิมพล ศรีหงษ์	นักวิชาการอิสระ
รศ.สิทธิพันธ์ พุทธหนู	นักวิชาการอิสระ
รศ.วัชรารัตน์ ชิวโคภิษฐ	นักวิชาการอิสระ
ผศ.ดร.ประสงค์ โตนด	นักวิชาการอิสระ
พล.ต.อ. ดร.ไกรสุข สินศุข	นักวิชาการอิสระ

บทบรรณาธิการ

บทความที่น่าสนใจในฉบับนี้มีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจหลากหลาย เช่น อาหารเกาหลีทำให้เราเฟลิดเฟลิน: อุตสาหกรรมวัฒนธรรมในซีรีส์เกาหลี เป็นการศึกษาอาหารเกาหลีจากละครซีรีส์เกาหลี เพื่อวิพากษ์การผลิตวัฒนธรรม การเผยแพร่ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ รวมทั้งกับการครอบงำทางวัฒนธรรม ที่กระแสเคป็อปทำให้คลื่นวัฒนธรรมเกาหลีกลายเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิต บทความเรื่องการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ พฤติกรรมการปรับตัวของบุคลากรในยุค New Normal วิเคราะห์เนื้อหาด้านความรุนแรง เพศและภาษาในละครหลังข่าว บทความเชิงปรัชญาเรื่องหน้าที่ต่อความทรงจำและความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ในปอล ริเคอร์ บทความทางการเมืองเรื่องกลุ่มการเมืองในพรรคการเมือง: กรณีศึกษากลุ่มวังน้อย-มัชฌิมา-สามมิตร และอื่นๆ อีกมาก

วารสารฉบับต่อไป ปีที่ 5 ฉบับที่ 3 กำหนดจะตีพิมพ์ในเดือนธันวาคม เรียนเชิญท่านที่สนใจจะนำผลงานมาเผยแพร่ติดต่อประสานมาได้ โดยจะต้อง submit เข้าระบบและดำเนินการตามขั้นตอนของวารสารให้เรียบร้อยภายในเดือนมีนาคม และขอให้เข้าไปอ่าน author guideline เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมบทความด้วย ขอให้กรอกรายละเอียดให้ชัดเจน และให้หมายเลขโทรศัพท์ที่ใช้ติดต่อประสานงานไว้ด้วย

กองบรรณาธิการ จึงใคร่ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้เสียสละพิจารณาคุณภาพของบทความ รวมทั้งได้ชี้แนะในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการกับผู้อ่านทุกท่าน

รองศาสตราจารย์สิทธิพันธ์ พุทธหุน

บรรณาธิการบริหาร

สารบัญ

● บทบรรณาธิการ	ix
● อาหารเกาหลีทำให้เราผลิตเพลิน: อุตสาหกรรมวัฒนธรรม ในซีรีส์เกาหลี	
วิชา เทียมลม	1
● หน้าต่อความทรงจำและความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ในปอล ริเคอร์	
เจษฎากร บุญครองธรรม	35
● บทบาทของการวิจัยตลาดสำหรับแนวคิดหลังการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่	
พัทธกร ธนาวริทธิ์ และบุญเกียรติ การะเวกพันธ์ุ์	69
● การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของผู้ใหญ่วัยกลางคน	
พีศสถลล์ม์ ชำรงค์วรกุล	98
● ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณกับความเป็นสากล (ที่ยังไม่เป็นสากล?): บทสำรวจความหลากหลายของคำอธิบายการสุ่มตัวอย่างและการหาขนาด ตัวอย่างในหนังสือระเบียบวิธีวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยโดยนักวิชาการไทย	
วีระยุทธ พรพจน์ธนาต	120
● การวิเคราะห์เนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษากับระดับเรตติ้ง ในละครหลังข่าว	
วิชา เทียมลม	162
● กลุ่มการเมืองในพรรคการเมือง: กรณีศึกษากลุ่มวังน้ำยม-มัชฌิมา-สามมิตร นวกาศย์ ภัทรลีลา, นิพนธ์ โชะเฮง, เกรียงชัย ปึงประวัติ และ ณัฐพงศ์ บุญเหลือ	
	199

- บทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยกับการบริหารจัดการขยะ
ชนาภัทท์ ชมภูนิชชภัทท์, เกริญชัย ปิงประวัตติ,
ณัฐพงษ์ บุญเหลือ และนิพนธ์ โชะเฮง 228
- พฤติกรรมการปรับตัวของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เพื่อรองรับชีวิตวิถีใหม่
วงพิภคตรี ภูพันธ์ศรี, ปิยะนุช เงินคล้าย,
วิภา พิงวิวัฒน์นิกุล & พิศสลลล์ม ช่างศ์วรกุล 256
- กลยุทธ์เชิงรุกเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัด
สรศักดิ์ สร้อยสนธิ์ & สุรพล ราชภักธนารักษ์ 280
- การได้มาซึ่งความนิยมของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย
ศศิธร ธรรมนิมิตเมตตา & พัด ลวางกูร 311
- การนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ:
กรณีศึกษา กรมธนารักษ์ และการเคหะแห่งชาติ
ชยพล หอมเกษร & รวิภา ธรรมโชติ 343
- การบริหารจัดการในการดูแลผู้สูงอายุภายในชุมชน:
กรณีศึกษา เทศบาลตำบลเขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
ชานูวัฒน์ รัตนวงศ์ & ณัฐพงษ์ บุญเหลือ 359
- การนำนโยบายด้านการเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ
ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราดไปปฏิบัติ
วันเพ็ญ นิโรภาส & ชลิตา ตรีมณี 384

- การพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ธีรชัย วันมงคลเจริญ & วิภา พิงวิวัฒน์นิกุล 408
- การบริหารงานด้านการตรวจสอบอาคาร: กรณีศึกษาการตรวจสอบ
หลังการตรวจปล่อย ของส่วนปฏิบัติการตรวจสอบ 1 กองตรวจสอบอาคาร
กรมศุลกากร
นภัสพรพรรณ กลางประพันธ์ & รัฐศิริรินทร์ ว่างานนท์ 433
- บทบาทของกองทัพกับนโยบายรักษาความมั่นคงปลอดภัย
ไซเบอร์ เพื่อป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่
ยุทธศักดิ์ รักเสรีพิทักษ์ & ศิริลักษณ์ ตันตยกุล 461
- นโยบายการพิจารณาคัดเลือกบุคคลพลเรือนเข้ารับราชการในกองทัพบก
ด้วยการใช้สื่อสังคมออนไลน์และรอยเท้าทางดิจิทัล
นราวิชญ์ จิตรบรรจง & วงพัทธ์ ภูพันธ์ศรี 482
- แนะนำผู้เขียน 502
- ปัจฉิมบท 506

การนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ:
กรณีศึกษา กรมธนารักษ์ และการเคหะแห่งชาติ

**The implementation of housing policy for low-income earners:
A case study of the Treasury Department and the National
Housing Authority**

ชยพล หอมเกษร¹ & รวิภา ธรรมโชติ²

Chaiyapol Homkaesorn & Ravipa Thummachote

Corresponding author: 5819830013@rumail.ru.ac.th

Received: 10/06/65 Revised: 18/07/65 Accepted: 18/07/65

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อจำแนกผลผลิต และผลลัพธ์ ของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา กรมธนารักษ์ และการเคหะแห่งชาติ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ พร้อมด้วยการศึกษาปัญหาอุปสรรค โดยการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 37 ราย และข้อมูลทุติยภูมิ จากข้อมูลเชิงเอกสารและข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งผลการวิจัย พบว่า (1) กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ มีบทบาทสำคัญในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (2) กรณีศึกษาทั้งสองกรณีไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติในประเด็นที่เกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ได้ เนื่องจากมีจำนวนผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงโครงการได้น้อยราย และ (3) ปัญหาอุปสรรคหลักของการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² รองศาสตราจารย์ ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความสามารถในการได้รับอนุมัติสินเชื่อจากสถาบันทางการเงิน เพราะเหตุว่าเป็นผู้มีรายได้น้อย

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ; ที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย; กรมธนารักษ์; การเคหะแห่งชาติ

Abstract

The objectives of this research are the following: to identify the outputs and outcomes of the implementation of low-income housing policy: the case studies of the Treasury Department and the National Housing Authority; and to study the factors affecting the implementation success as well as studying the obstacles and problem-solving methods. Qualitative research was conducted through primary from key informants 37 person and secondary data collection from documentary information and information published on the Internet. The findings revealed that (1) rules and regulations played the important roles in the implementation process; (2) both of the cases did not achieve their objectives of the low-income housing projects in terms of the outcomes since few low-income people had the accessibility of the projects; and (3) the main obstacle of the implementation was the ability of the low-income in getting credit approval from financial institutions due to their low income.

Keywords: policy implementation; housing for low-income-earner; The Treasury Department; The National Housing Authority

บทนำ

ที่อยู่อาศัยเป็นหนึ่งในความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (the basic need) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการดำรงชีพของมนุษย์ (Maslow อ้างถึงใน Jang, Ott, & Shafritz, 2011) โดยมนุษย์สามารถมีชีวิตได้รับการคุ้มครองให้ปลอดภัย และได้รับการตอบสนองตามความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย (United Nations, 2015) หรือที่เราเรียกว่า “ปัจจัย 4 ประการ”

ปัญหาสำคัญของคนจนในสังคมไทย คือ ความต้องการในบริการพื้นฐานของรัฐ ในการขาดโอกาสสำหรับการเข้าถึงแหล่งทุนและทรัพยากร โดยเฉพาะที่ดินทำมาหากิน และที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาหลักที่ต้องให้ความสำคัญและดำเนินการ (Ahmed & Al-Roubaie, 2013) กล่าวคือ ความยากจนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการแก้ไขปัญหา (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560) ประกอบกับประชากรของประเทศไทยมีหนี้ครัวเรือนสูงซึ่งการมีรายรับไม่เพียงพอกับรายจ่ายเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ครัวเรือนมีหนี้สิน (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) ความสามารถทางการเงินในการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย จึงมีโอกาสน้อยลง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยโครงการที่เกี่ยวข้องกับแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย ทั้งดำเนินการสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อขาย และดำเนินการสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อเช่า เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกศึกษากรณีศึกษาในบริบทสถานการณ์ของประเทศไทย สำหรับการสนองนโยบายรัฐบาลด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ ศึกษาโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ โดยกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง เป็นผู้รับผิดชอบหลัก และศึกษา

โครงการบ้านเคหะประชารัฐ ซึ่งการเคหะแห่งชาติ รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยทั้งสองโครงการเกิดจากการตัดสินใจกระทำนโยบายในรัฐบาลของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งเป็นหนึ่งในรัฐบาลที่บริหารประเทศโดยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองให้กับผู้มีรายได้น้อย เป็นการดูแลผู้มีรายได้น้อยทางสังคม และเป็นการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนที่สำคัญของประเทศ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559)

ทั้งนี้ สำหรับการทบทวนวรรณกรรมในการนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยที่นำมาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้อาศัยแนวความคิดของกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ จากตัวแบบของ Meter and Horn (1975), Mazmanian and Sabatier (1983), Hambleton (1983), Alexander (1985 และ 1989), Morris (2006), Meyers, Durlak and Wandersman (2012), วรเดช จันทรศร (2556), Rolstad et al. (2014) และทิพาพร พิมพิสุทธิ์ (2558) โดยใช้ตัวแบบของ Meter and Horn (1975) เป็นหลักตั้งต้นในการสังเคราะห์กรอบการวิจัย เนื่องจากเป็นตัวแบบที่เริ่มต้นการศึกษาการวิเคราะห์แบบบนลงล่าง (top-down approach) โดยสอดคล้องกับการศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติของทั้งสองหน่วยงาน ที่ดำเนินการของโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ และโครงการบ้านเคหะประชารัฐ

อนึ่ง ปัญหาการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความซับซ้อน แต่ความสำเร็จของรัฐบาล และการบริหารขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพสำเร็จในการนำไปปฏิบัติของนโยบาย เพราะว่านโยบายต้องแปลงเป็นการกระทำ ซึ่งอนุมานได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติจะต้องเป็นการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และลงมือดำเนินการอย่างจริงจัง พร้อมกับความร่วมมือประสานใจกันจากตัวแสดงและสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Chakrabarty & Chand, 2012)

ดังนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จได้ย่อมขึ้นอยู่กับ การมีรากฐานทางทฤษฎีที่ดี โดยกลยุทธ์สำหรับการก้าวข้ามความล้มเหลวและ ความล่าช้าในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ (1) ดำเนินการโดยมีทฤษฎีที่ดี สนับสนุน (2) นโยบายมีความชอบธรรมด้วยกฎหมาย (3) เป้าหมายและ วัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพ (4) ทรัพยากรดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (5) ระดม ทรัพยากรแล้วดำเนินการในทิศทางที่เหมาะสม (6) การออกแบบของโครงการ และการปรับตัว (7) ความทุ่มเท มุ่งมั่น และทักษะของผู้ปฏิบัติการในการนำ นโยบายไปปฏิบัติ (8) การตรวจสอบและอำนาจดุลพินิจของผู้ปฏิบัติการในการ นำนโยบายไปปฏิบัติ (9) การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบ (10) การให้รางวัล และการลงโทษ (11) การติดตามและการตรวจสอบ (12) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องและการมีส่วนร่วม (13) ภาวะผู้นำใน ลักษณะเชิงรุก (14) ปฏิบัติการร่วมกันในการเอาชนะในความซับซ้อนที่เกิดขึ้น และ (15) การตัดสินใจเลือกได้ถูกต้อง เหมาะสม และสมควร (Khan, 2016)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการที่ส่งผลของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ และผลสืบเนื่องระหว่างโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ กับโครงการบ้านเคหะประชารัฐ
2. เพื่อศึกษาผลของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ
3. เพื่อศึกษาเงื่อนไขในการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของทั้งสองโครงการ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และผลที่ตามมาจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ปัญหา สำหรับการนำนโยบายที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ ของกรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ในการดำเนินโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ และการเคหะแห่งชาติ รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการดำเนินโครงการบ้านเคหะประชารัฐ

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาในการดำเนินโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐที่เป็นโครงการนำร่อง ปี พ.ศ. 2559 ทั้งในรูปแบบโครงการเช่าระยะสั้น (rental) และโครงการเช่าระยะยาว (leasehold) โดยยกเว้นการศึกษาส่วนที่เป็นกรณีการซ่อมแซม และ/หรือต่อเติมที่อยู่อาศัยบนที่ดินราชพัสดุ และการดำเนินโครงการบ้านเคหะประชารัฐ ที่จัดรูปแบบการขายในลักษณะมหกรรมบ้านเคหะประชารัฐ ครั้งที่ 1 ที่เริ่มจัดขึ้นในปี พ.ศ. 2559 และครั้งที่ 2 ที่เริ่มจัดขึ้นในปี พ.ศ. 2560 โดยทั้งสองโครงการมีการดำเนินงานร่วมในมาตรการสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Post Finance) ของโครงการบ้านประชารัฐ

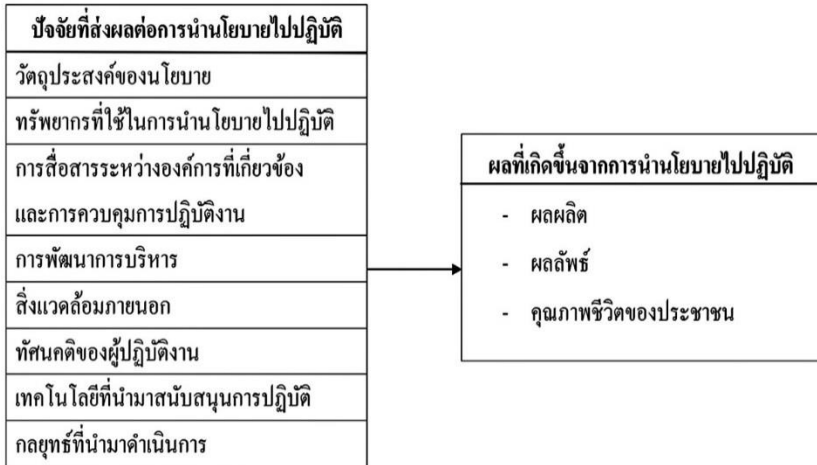
ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นปฐมภูมิจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ และโครงการบ้านเคหะประชารัฐ เฉพาะในส่วนที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติของทั้งสองโครงการ จากตัวแสดงที่อยู่ในส่วนของผู้รับผิดชอบหลัก ได้แก่ ตัวแสดงของกรมธนารักษ์และตัวแสดงที่อยู่ในการกำกับการดำเนินงานของกรมธนารักษ์ และตัวแสดงของการเคหะแห่งชาติและตัวแสดงที่อยู่ในการกำกับการดำเนินงานของการเคหะแห่งชาติ รวมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อยู่อาศัย และ/หรือผู้ซื้อของทั้งสองโครงการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะกรณีศึกษาแบบพหุกรณี (Yin, 2018) ซึ่งมีหน่วยวิเคราะห์ ได้แก่ กรมธนารักษ์ กระทรวงการคลัง ศึกษาในโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ และการเคหะแห่งชาติ รัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ศึกษาในโครงการบ้านเคหะประชารัฐ โดยดำเนินการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ ในวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกต ซึ่งการออกแบบการสัมภาษณ์เป็นแบบกึ่งมีโครงสร้าง ร่วมกับการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีวิธีการสรรหาผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจงและแบบลูกโซ่ โดยจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งสองโครงการ ประกอบไปด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ และผู้อยู่อาศัย และ/หรือผู้ซื้อที่อยู่อาศัย จำนวน 37 ราย ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ 4 ราย พนักงานรัฐวิสาหกิจ 15 ราย พนักงานเอกชน 3 ราย และผู้อยู่อาศัย 15 ราย โดยเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ จำนวน 10 ราย และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบ้านเคหะประชารัฐ จำนวน 27 ราย และดำเนินการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ในวิธีการรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร และข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต หรือข้อมูลทางสื่อออนไลน์ แล้วนำข้อมูลมาดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ สกัดเนื้อหาข้อความของข้อมูล โดยมุ่งหาประเด็นเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ และความสำคัญกับวัตถุประสงค์การวิจัย ร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งจะเป็นคำตอบในคำถามที่ระบุถึงการศึกษาค้นคว้าวิจัยเป็นข้อสรุปการค้นพบจากการดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย และการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ในการวิจัยทั้งสามข้อ ในการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการ ปัจจัยที่ส่งผล ผลลัพธ์ เจือไขต่างๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของกรม ธนารักษ์ ในการดำเนินโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ และการเคหะแห่งชาติ ในการดำเนินโครงการบ้านเคหะประชารัฐ ได้ผลการวิจัย โดยจำแนกสาระ ผลการวิจัยโดยสังเขปตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิธีการที่ส่งผลของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ และผลสืบเนื่องระหว่างโครงการบ้าน ธนารักษ์ประชารัฐ กับโครงการบ้านเคหะประชารัฐ พบว่า องค์การที่รับมอบ นโยบายเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายรองรับสอดคล้อง และ ครอบคลุมกับบริบทนโยบาย ซึ่งโครงสร้างของตัวบทกฎหมาย ระเบียบ และ

ข้อบังคับ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการปฏิบัติอย่างคล้อยตามในรูปแบบวิธีการดำเนินโครงการ และผลลัพธ์ของการดำเนินโครงการในภาพรวมของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติไม่สนองตามเจตนารมณ์ของนโยบาย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ พบว่า โครงการไม่ได้ผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กำหนด แต่หน่วยงานก็มีความพยายามในการดำเนินการเต็มกำลังศักยภาพแห่งตน เท่าที่ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานจะสามารถพึงกระทำได้ พร้อมทั้งนำประสบการณ์ปัญหาไปเป็นบทเรียนในการลดช่องว่างที่จะร่วมดำเนินงานสนองนโยบายที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาเงื่อนไขในการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของทั้งสองโครงการ พบว่า ปัญหาอุปสรรคหลักในการดำเนินโครงการที่มีผลสืบเนื่องผูกพันกันอย่างเป็นพันธุกรรมกับการดำเนินโครงการโดยตรง คือ ปัญหาการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการถือครองกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยในระบบสถาบันการเงิน หรือการเข้าถึงสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และสภาพการณ์ของปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคม เป็นสภาวะการณ์ที่เกิดเป็นปรากฏการณ์ในมิติปัญหาอุปสรรคที่เหมือนกันของการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่ได้มีการแก้ปัญหาตามขอบเขตในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน โดยมุ่งเน้นถึงการมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง

กล่าวโดยสรุปในภาพรวมสำหรับการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ: กรณีศึกษากรมธนาภิรักษ์ และการเคหะแห่งชาติ ซึ่งได้ศึกษาในโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ และโครงการบ้านเคหะประชารัฐ พบว่าไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง และมุ่งหมายตามเจตนารมณ์ของนโยบาย สืบเนื่องจากความหวั่นใจของสถาบันการเงินสำหรับพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ซึ่งถูกจัดกลุ่มเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงในการผิดชำระหนี้ตามกำหนด ซึ่งจะเกิดเป็นหนี้เสีย

อนึ่ง ช่วงระยะเวลาดำเนินงาน บริบทสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยในการเกิดเจตคติของคนในชาติสำหรับการจัดลำดับให้ความสำคัญถึงการมีที่อยู่อาศัยเป็นลำดับต้น เพราะว่า ความรู้สึกถึงบริบทสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่อาจมีความไม่แน่นอน ทำให้เกิดความกังวลที่จะเลือก หรือตัดสินใจซื้อ ซึ่งเป็นการใช้เงินตราจำนวนหนึ่งที่เป็นภาระในการผ่อนชำระระยะยาว ส่งผลต่อกำลังซื้อ (purchasing power) ของหน่วยที่อยู่อาศัย และมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสที่อุบัติขึ้นใหม่ ส่งผลกระทบอย่างเป็นวงกว้างในบริบทสถานการณ์ทั่วโลก ซึ่งธุรกิจการค้า การลงทุนต่างๆ เกิดการชะลอตัวโดยประมาณการระยะเวลาที่สิ้นสุดมิได้ สถานการณ์ในภาคสังคมมีความตึงเครียดจึงส่งผลต่อกำลังซื้อในตลาดที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ได้ผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของนโยบาย

อภิปรายผล

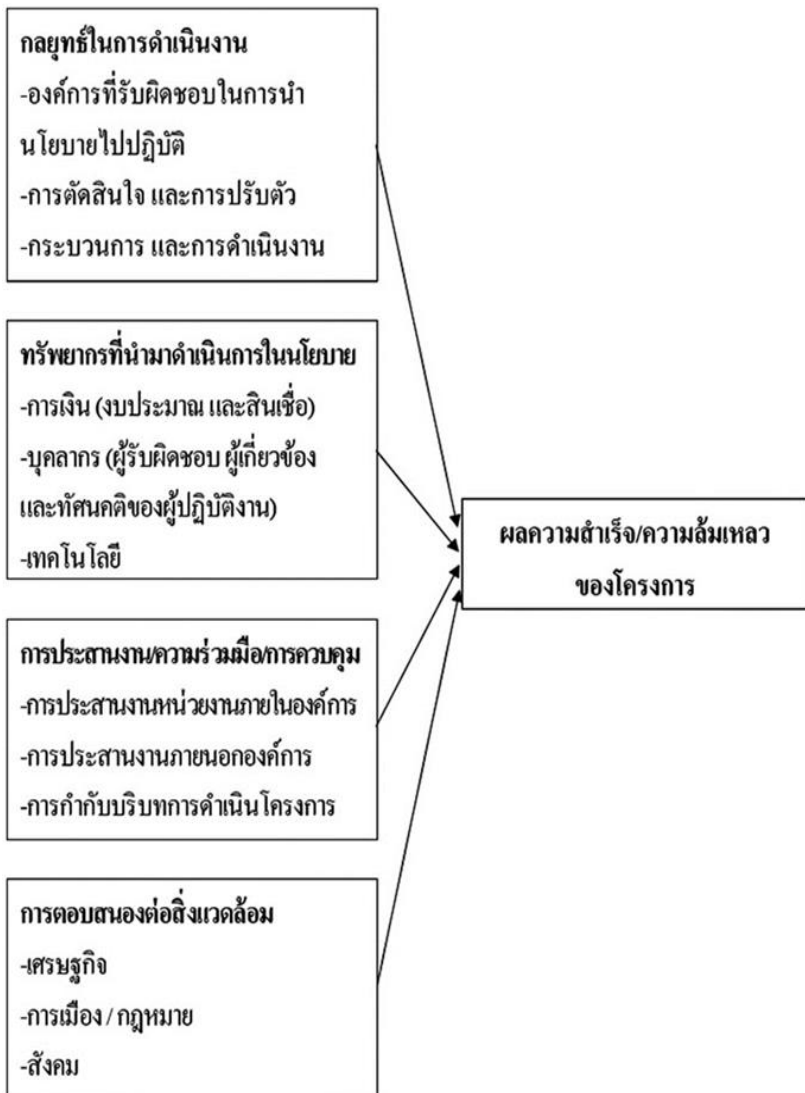
จากการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย และได้ผลการวิจัยในการศึกษาการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ ในการศึกษาโครงการบ้านชนารักษ์ประชารัฐ จากกรมชนารักษ์ และโครงการบ้านเคหะประชารัฐ จากการเคหะแห่งชาติ จึงอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิธีการที่ส่งผลของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ และผลสืบเนื่องระหว่างโครงการบ้านชนารักษ์ประชารัฐ กับโครงการบ้านเคหะประชารัฐ พบว่า ข้อกฎหมายในกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ เป็นข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกวิธีการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีบทบาทต่อการส่งผลลัพธ์สุดท้ายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาเงื่อนไขในการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหาของทั้งสองโครงการ พบว่า การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติตามนโยบายให้เกิดเป็นรูปธรรม และการเข้าถึงเงินทุนในระบบสถาบันการเงินของผู้มีรายได้น้อยเป็นปัญหาหลักของการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ

อนึ่ง จากการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ข้อมูลในการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ ของกรมธนารักษ์ และการเคหะแห่งชาติ ในการศึกษาจากโครงการบ้านธนารักษ์ประชารัฐ และโครงการบ้านเคหะประชารัฐ จึงได้สรุปตัวแปรของการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ สำหรับการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติของการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ (1) กลยุทธ์ในการดำเนินงาน ประกอบด้วย (1.1) องค์การที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ (1.2) การตัดสินใจ และการปรับตัว และ (1.3) กระบวนการและดำเนินงาน (2) ทรัพยากรที่นำมาดำเนินการในนโยบาย ประกอบด้วย (2.1) การเงิน (งบประมาณ และสินเชื่อ) (2.2) บุคลากร (ผู้รับผิดชอบ ผู้เกี่ยวข้อง และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน) และ(2.3) เทคโนโลยี (3) การประสานงาน/ความร่วมมือ/การควบคุม ประกอบด้วย (3.1)การประสานงานหน่วยงานภายในองค์กร (3.2) การประสานงานภายนอกองค์กร และ (3.3) การกำกับบริบทการดำเนินโครงการ (4) การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย (4.1) เศรษฐกิจ (4.2) การเมือง/กฎหมาย และ (4.3) สังคม ซึ่งตัวแปร 4 ตัวข้างต้นเป็นตัวแปรต้น ส่วนตัวแปรตาม หรือ ผล คือ ผลความสำเร็จ/ความล้มเหลว ของโครงการ ตามแผนภาพสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ/ความล้มเหลว

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นพบที่ดำเนินการวิจัยการนำนโยบายที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา กรมธนารักษ์ และการเคหะแห่งชาติ จึงมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง 2 ด้าน ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการสร้างองค์ความรู้ โดยมีสาระรายละเอียด ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การสนับสนุนให้ผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในสถาบันการเงินเพื่อการถือครองกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัย ซึ่งการหารือในมาตรการที่เป็นข้อจำกัดของการส่งมอบบริการจากสถาบันการเงินเป็นสิ่งสำคัญ
2. การกำหนดนโยบายควรมีกฎหมายที่สนับสนุนหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติอย่างครบกระบวนการของนโยบายเรื่องนั้นๆ
3. การเพิ่มช่องทางการเข้าถึงสินเชื่อในระบบอื่นๆ สำหรับผู้มีรายได้น้อย ซึ่งอาจเป็นทางออกที่ลดความเสี่ยงในระบบสถาบันการเงิน หรือการเกิดปัญหาให้กับนโยบายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย
4. การรณรงค์ในด้านวินัยการออมเพื่อการมีที่อยู่อาศัย โดยให้ความรู้เสริมความเข้าใจในการวางแผนมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างค่านิยมวางแผนระยะยาวให้กับประชาชนด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตในการมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการสร้างองค์ความรู้

1. การรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน การปรึกษาหารือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชน (public participation) ซึ่งภาครัฐไม่ควรมองข้าม เพราะว่า การยินยอมจากภาคประชาชนเป็นการร่วมสนับสนุนที่เสริมแรงให้การนำนโยบายไปปฏิบัติดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่าความร่วมมือเป็นการนำไปสู่การยอมรับ ของแนวทางที่มีความมุ่งหวังที่จะปฏิบัติ

ได้อย่างบรรลุผลสำเร็จ ตามหลักการของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (participatory governance)

2. การดำเนินงานให้อยู่ขอบข่ายแหล่งเดียว ตัวแสดงของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนผู้นำนโยบายไปปฏิบัติลดน้อยลง อาจช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในแนวความคิดการรวมงานบริการภาครัฐสำหรับประชาชนไว้เป็นแหล่งเดียว (citizen portal) ซึ่งลดความซับซ้อน และเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *แผนที่ความยากจนของประเทศไทย พ.ศ. 2560 ทั่วประเทศ*. ค้นเมื่อ 9 มกราคม 2562, จาก <http://service.nso.go.th>
- ทิพาพร พิมพิสุทธิ. (2558). *หลักจริยธรรม ผู้นำ และนโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *หนี้ครัวเรือนไทย: ข้อเท็จจริงที่ได้จาก BOT-Nielsen household financial survey*. ค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2562, จาก <https://www.bot.or.th>
- วรเดช จันทรศร. (2556). *ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). *รายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ปีที่ 2 (12 กันยายน 2558-12 กันยายน 2559)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรี.

- Ahmed, A., & Al-Roubaie, A. (2013). Poverty in the Arab world: The use of ICT. *World Journal of Science, Technology and Sustainable Development*, 10(3), 195-211.
- Alexander, E. R. (1989). Planning and plan implementation: Notes on evaluation criteria. *Environment and Planning B: Planning and Design*, 16(2), 127-140.
- Chakrabarty, B., & Chand, P. (2012). *Public administration in a globalizing world theories and practices*. New Delhi, India: Sage.
- Hambleton, R. (1983). Planning systems and policy implementation. *Journal of Public Policy*, 3(4), 397-418.
- Khan, A. R. (2016). Policy Implementation: Some Aspects and Issues. *Journal of Community Positive Practices*, 15(3), 3-12.
- Meyers, D. C., Durlak, J. A., & Wandersman, A. (2012). The quality implementation framework: A synthesis of critical steps in the implementation process. *American Journal of Community Psychology*, 50, 462-480.
- Morris, P. W. G. (2006). Initiation strategies for managing major projects. In P. C. Dinsmore (Ed.), *The AMA handbook of project management* (2nd ed., pp. 33-46). New York: American Management Association.
- Jang, Y. S., Ott, J. S., & Shafritz, J. M. (2011). *Classic readings in organization theory*. Boston: Wadsworth Cengage Learning.
- Mazmanian, D. A., & Sabatier, P. A. (1983). *Implementation and public policy*. New York: Harper Collins.

- Rolstadås, A., Tommelein, I., Schiefloe, P. M., & Ballard, G. (2014). Understanding project success through analysis of project management approach. *International Journal of Managing Projects in Business*, 7(4), 638-660.
- United Nations. (2015). *Universal declaration of human rights*. New York: Author.
- Van Meter, D. S., & Van Horn, C. (1975). The policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & Society*, 6(4), 445-488.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.